

Research Article

Dor: 20.1001.1.25385968.1401.17.1.7.7

Analyzing the Effectiveness of the Role of Women in Various Dimensions of Sustainable Security in Rural Society (Case Study: The Bagh Marouf Village of Tabriz)

Sakineh Dehghan¹, Ali Akbar Taqhilou^{2*} & Rashid Saeed Abadi³

1. M.A in Geography & Rural Planning, University of Urmia, Urmia, Iran

2. Associate Professor of Geography, Urmia University, Urmia, Iran

3. Associate Professor of Geography, Urmia University, Urmia, Iran

* Corresponding author: Email: a.taghilo@gmail.com

Receive Date: 04 March 2020

Accept Date: 21 December 2020

ABSTRACT

Introduction: There are different approaches to security. One of them is the social approach. In this approach, great importance is given to the role of women.

Research aim: In this regard, the research aims to study the role of women in creating sustainable social security in the 24,000-strong village of Bagh.

Methodology: This research is descriptive-analytical. In the descriptive method, data were collected using library studies and field operations through a questionnaire. In the analytical method, according to the research hypotheses, inferential statistical tests and LISREL structural model have been used. In this study, 353 women were selected as a sample using the Cochran's formula and a questionnaire was distributed among them.

Studied Areas: The statistical population in this study is women over 20 years old in Bagh Marouf village.

Results: The results show that women play a key role in creating sustainable security. In the section on feeling safe, maintaining the dignity and position of women in society with a direct and positive coefficient (0.64); in the section on safe environment, women in creating a safe living environment with a direct and negative coefficient (0.73); in the section of social justice, Equality of citizenship rights in having and using social facilities with a direct and positive coefficient (0.74); in creating and institutionalizing freedom, having free thoughts with a direct and positive coefficient (0.65) had the greatest impact.

Conclusion: The results are based on the main assumptions of social welfare theory and play a role in its completion. These results indicate the assumption that women have the greatest role they can play in establishing sustainable security in the famous Bagh village, in order of priority; First; Establishing peace of mind through private life, second: in the field of freedom of thought; Third: in the dimension of spirituality; Fourth in the dimension of social justice; And fifth: is the feeling of security that they can create a suitable environment for themselves and their families to teach the best way of life and inject a healthy lifestyle into the family to prevent crime in society.

KEY WORDS: Sustainable Security, Women, Bagh Marouf Village, Tabriz

فصلنامه علمی مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی
دوره ۱۷، شماره ۱ (پیاپی ۵۸)، بهار ۱۴۰۱
شاپای چاپی ۵۹۶۸-۲۵۳۵ شاپای الکترونیکی X۵۹۵-۲۵۳۸
<http://jshsp.iaurasht.ac.ir>
صص. ۳۱-۱۹

Dor: 20.1001.1.25385968.1401.17.1.7.7

مقاله پژوهشی

تحلیل اثر بخشی نقش زنان در ابعاد مختلف امنیت پایدار در جامعه روستایی (مطالعه موردی: روستای باغ معروف تبریز)

سکینه دهقان^۱، علی اکبر تقیلو^{۲*} و رشید سعید آبادی^۳

۱. دانش آموخته کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران
 ۲. دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران
 ۳. دانشیار گروه جغرافیا، دانشگاه ارومیه، ارومیه، ایران
- * نویسنده مسئول: Email: a.taghilo@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴ اسفند ۱۳۹۸
تاریخ پذیرش: ۰۱ دی ۱۳۹۹

چکیده

مقدمه: رویکردهای متفاوتی به موضوع امنیت وجود دارد. یکی از آنها، رویکرد اجتماعی است. در این رویکرد به نقش زنان اهمیت زیادی داده می‌شود.

هدف: در این راستا هدف تحقیق این است که بررسی نقش زنان در ایجاد امنیت پایدار اجتماعی در روستای ۲۴ هزار نفری باغ معروف است.

روش‌شناسی تحقیق: این پژوهش از نظر ماهیت از نوع توصیفی-تحلیلی است. در روش توصیفی، داده‌ها با استفاده از مطالعات کتابخانه‌ای و عملیات میدانی از طریق پرسشنامه جمع‌آوری شده است. در روش تحلیلی، با توجه به فرضیه‌های پژوهش، از آزمون‌های آماری استنباطی و مدل ساختاری لیزرل استفاده شده است. در این تحقیق ۳۵۳ نفر از زنان با استفاده از فرمول کوکران به عنوان نمونه انتخاب شد و پرسشنامه در بین آنها توزیع گردید.

قلمرو جغرافیایی پژوهش: جامعه آماری در این پژوهش زنان بالای ۲۰ سال روستای باغ معروف می‌باشد.

یافته‌ها: یافته‌ها نشان می‌دهد که زنان در ایجاد امنیت پایدار نقش اساسی ایفا می‌کنند. در این حوزه در بخش احساس امنیت حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۴)؛ در بخش محیط امن، زنان در ایجاد محیط زندگی امن با ضریب مستقیم و منفی (۰/۷۳)؛ در بخش عدالت اجتماعی، برابری حقوق شهروندی در برخورداری و استفاده از امکانات اجتماعی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۷۴)؛ در بخش ایجاد و نهادینه سازی آزادی، داشتن افکار آزاد با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۵) بیشترین تاثیر را داشته‌اند.

نتایج: نتایج به دست آمده بر اساس مفروضات اصلی نظریه رفاه اجتماعی است و در تکمیل آن نقش دارد. این نتایج نشان دهنده این فرض است که زنان بیشترین نقشی که می‌توانند در برقراری امنیت پایدار روستای باغ معروف داشته باشند به ترتیب الویت؛ اول؛ برقراری آرامش روانی از طریق زندگی خصوصی، دوم؛ در زمینه آزادی عمل از لحاظ افکار؛ سوم؛ در بعد معنویت؛ چهارم در بعد عدالت اجتماعی؛ و پنجم؛ احساس امنیت می‌باشد که می‌توانند با ایجاد محیطی مناسب برای خود و اهل خانواده بهترین سبک راه و روش زندگی را تعلیم و سبک زندگی سالم را به خانواده تزریق نمایند که مانع ایجاد جرم و افزایش جنایت در سطح جامعه شوند.

کلید واژه‌ها: امنیت پایدار، زنان، روستای باغ معروف، تبریز

مقدمه

امنیت به عنوان یک مفهوم عام تمامی شئون زندگی انسان را دربرمی‌گیرد و با بقای نفس و صیانت از حیات و موجودیت زنده در ارتباط می‌باشد و همه موجودات در تقایلی بقا و حفظ وجود و حیات سالم خود هستند و امنیت عامل این نیاز اساسی و حیاتی است. لذا، امنیت مهمترین آرمان انسان و موجود زنده تلقی می‌شود (Hafeznia, 2006). در امنیت پایدار، کیفیت زندگی محور کانونی مباحث تلقی شده و این مفهوم متضمن حاکمیت شرایطی است که دولت‌ها به حقوق شهروندی احترام بگذارند. در این منظر امنیت انسانی از مهم‌ترین مؤلفه‌ها جهت رسیدن به درجات قابل اتکایی از ثبات است. از این رو توسعه و پایداری امنیت نتیجه کاهش فقر، بیکاری و برابری شهروندان است و می‌توان چرخه‌ای را تصور کرد که فقر و کاهش سایر مؤلفه‌های مرتبط با امنیت انسانی منجر به ناامنی، و ناامنی موجب توسعه نیافتگی و بی‌ثباتی در جامعه خواهد شد (Baz Afshan & toulabi nejad, 2016). امنیت دارای معانی گسترده، مبهم و پیچیده‌ای است و دارای ابعاد و وجوه گوناگون می‌باشد که مهمترین آن‌ها عبارتند از: امنیت سیاسی، امنیت اقتصادی، امنیت اجتماعی و غیره که بحثی که در این تحقیق مورد بررسی قرار می‌گیرد بُعد سوم امنیت، یعنی امنیت اجتماعی است که می‌توان چنین تعریف کرد: ایمن شدن، درمان بودن و آرامش و آسودگی (Zare & Torkan, 2011). به عبارتی دیگر، منظور از امنیت اجتماعی آرامش و آسودگی خاطر است که هر جامعه موظف است برای اعضای خود در زمینه شغلی، اقتصادی، سیاسی و قضایی ایجاد کند. بنابراین، امنیت اجتماعی چیزی نیست جز حالتی از آسودگی مردم از ترس، تهدید و اضطراب و مصون ماندن جان، مال، ناموس، هویت و اعتقادات آنان از هرگونه تهدید و تعرض مفروض (Sarvestani, 2005)؛ و از مهمترین شاخص‌های امنیت اجتماعی نیز می‌توان اشاره کرد به؛ تهدیدات کلان (حفظ زبان و ادبیات، لباس و نحوه پوشش، آگاهی از تاریخ و گذشته، عادات- سنن و فرهنگ‌های جاری، اشاعه باورها و عقاید) و تهدیدات خرد (افزایش جمعیت و رشد جامعه بشری، ذره‌ای و اتمی شدن افراد جامعه، شکاف طبقاتی، حاشیه نشینی) می‌باشد (Navidnia, 2003: 148).

فضاهای روستایی بعنوان بستر زندگی و فعالیت اکثر انسان‌ها باید بتوانند با توجه به شباهت‌ها و تفاوت‌های میان افراد و گروه‌های سنی و اجتماعی، جنسی، محیطی امن، سالم و پایدار و جذاب را برای همه افراد فراهم کند و به نیاز تمامی قشرهای اجتماعی پاسخ مناسب بدهند و پاسخگوی حداقل نیازها باشد (Shariati, 2005 & Ganbari, 2018). از آنجایی که فضاهای روستایی بیشترین ارتباط را با مردم و محیط زندگی دارند، می‌توانند نقش بسزایی در هویت بخشی و دادن احساس آرامش به انسان داشته باشند. امنیت اجتماعی با فضاهای روستایی و شهری ارتباط معناداری دارد و روستاها که حجم وسیعی از جمعیت را در خود جای می‌دهند، امکانی بالقوه و مستعد ایجاد رعب و آسیب‌پذیری هستند، چرا که بسیاری از مناطق روستایی در محدوده چشم نمی‌باشد (Boolgilyarloo, 2005: 278). تحولات دهه‌های اخیر سبب شده تا امکانات جدید روستا و شهرهای امروز مانند گذشته قادر به تأمین آرامش و امنیت پایدار اجتماعی نباشد (Goli, 2011: 143). عواملی که موجب تهدید، کاهش یا حذف امنیت در روستا می‌شوند، بی‌شمارند و برخی فضاهای روستایی حاشیه شهری ظرفیت بالایی در تهدید امنیت شهرها دارند. وجود امنیت پایدار اجتماعی در فضاهای حاشیه شهری از شاخص‌های کیفی زندگی روستا- شهری است. راهبردهای زیادی برای توسعه امنیت در حاشیه شهرها بکار گرفته شده است. ولی در این بین، از عوامل مهمی که در تحقیق امنیت پایدار اجتماعی در این مناطق نقش اساسی دارند، می‌توان به نقش زنان اشاره کرد؛ که به دلیل توانمندی‌هایی که در رفع اختلافات در جوامع، رشد آگاهی عمومی، اعتماد به نفس و توسعه و حفظ امنیت و آزادگی دارند می‌توانند نقش اساسی در برقراری امنیت پایدار اجتماعی در این جوامع داشته باشند.

روستای باغ معروف شهر تبریز علارغم نزدیکی به شهر تبریز دارای مشکلات زیادی در خصوص آموزش، بهداشت عمومی، مسائل فرهنگی حاد، درگیری‌های اجتماعی، برخوردهای قومی و مذهبی رو به رو است که امنیت کلی جامعه روستایی باغ معرف و مهمتر از آن امنیت شهر تبریز را تهدید می‌نماید، لذا در تحقیق حاضر در راستای تحقق امنیت پایدار اجتماعی این روستا با تأکید بر نقش زنان به شناسایی شاخص‌های امنیت پایدار اجتماعی پرداخته و سپس مورد شاخص‌های امنیت پایدار را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. تا از این طریق به هدف اصلی این پژوهش که پاسخ به این سوال است برسد: آیا زنان در امنیت پایدار اجتماعی روستای باغ معرف نقش ایفا می‌کنند؟

در خصوص امنیت تحقیقات تجربی متعددی نیز انجام گرفته است که به برخی از آن‌ها در زیر اشاره می‌شود؛

جدول ۱. برخی از تحقیقات انجام شده در زمینه موضوع پژوهش

نویسندگان	عنوان تحقیق	نتایج
چوچاچی زاده و مقدم (۱۳۸۹)	بسترهای ایجاد ناامنی در مناطق مرزی استان آذربایجان غربی از منظر جغرافیای نظامی-امنیتی	وجود محدودیت‌ها و بی عدالتی‌های جغرافیایی، اقتصادی، اجتماعی، اتخاذ نکردن راهبردهای مناسب نظامی-امنیتی و تحولات مناطق کردنشین عراق و ترکیه در گسترش ناامنی در منطقه مرزی استان نقش اساسی دارند.
محمدی، بگیان و موسوی (۱۳۹۲)	بررسی احساس امنیت زنان در مناطق شهری نمونه موردی مناطق ۵ و ۱۳ اصفهان	بین شاخص‌های اجتماعی و کالبدی با میزان امنیت، رابطه وجود دارد؛ یعنی هر چه این شاخص‌ها در حد بالاتری باشند، امنیت نیز افزایش پیدا می‌کند. مردم حضور پلیس و نیروی انتظامی را مهم‌ترین عامل در ایجاد حس امنیت می‌دانند.
رحیمی و پیر بابائی (۱۳۹۲)	نقش سازماندهی فضایی و ادراکی خیابان در احساس امنیت عابرین؛ مطالعه موردی: شهر تبریز	علاوه بر وجود همبستگی معنادار بین عوامل سازماندهی فضایی و ادراکی، نقش سازمان فضایی، قویتر و از میان شاخص‌های آن، وضوح فضاوازمیان شاخص‌های عوامل ادراکی-خوانایی، ویژگی‌های جدایی خیابان، بیشترین نقش را در احساس امنیت عابرین دارند.
محمدی، بگیان و موسوی (۱۳۹۳)	اولویت‌بندی وضعیت شاخص‌های امنیت اجتماعی و رتبه بندی استان‌های کشور از نظر سطح امنیت اجتماعی با استفاده از روش تحلیل رابطه‌ای خاکستری	سرقت از اماکن دولتی، قتل عمد، تصادفات برونشهری، قاچاقچیان دستگیر شده در زمینه مواد مخدر، ضرب و جرح و صدمه مهم‌ترین عامل ناامنی بوده است.
شربتیان (۱۳۹۳)	در مطالعه سنجش ابعاد اجتماعی و روانی احساس امنیت زنان کلان شهر مشهد و عوامل مؤثر بر آن	مهم‌ترین عوامل مؤثر بر احساس امنیت زنان را استفاده از رسانه‌های جمعی، نگرش به پوشش، طراحی و برنامه‌ریزی شهری، نگرش فرد به خود، بوده و متغیرهای حمایت اجتماعی و امنیت اقتصادی رابطه معکوس با متغیر وابسته بر شمرده‌اند.
صدیق و اکبری (۱۳۹۵)	بررسی عوامل مؤثر بر امنیت شهرهای مرزی در استان آذربایجان غربی	به این موضوع اشاره می‌کند که اصولاً امنیت و توسعه رابطه متقابل و دوسویه دارند و با افزایش امنیت شهرهای مرزی میزان سرمایه گذاری و توسعه اقتصادی و اجتماعی این شهرها افزایش می‌یابد.
شاطریان، کبانی سلمی و شفیعی (۱۳۹۷)	سنجش وامل مؤثر بر احساس امنیت در مناطق روستایی مطالعه موردی شهرستان نطنز	نتایج نشان داد که بین دو متغیر احساس امنیت و میزان اعتماد اجتماعی و میزان امنیت و رضایتمندی رابطه معناداری وجود دارد. مجاورت با کاربری‌های ترس‌آور در روستاهای مطالعه‌شده بر میزان احساس امنیت ساکنان در روستاها تأثیر می‌گذارد و بنابراین، موقعیت سکونتگاه به‌ویژه در نواحی روستایی در ایجاد احساس امنیت تأثیرگذار است.

در خصوص نقش زنان در توسعه جامعه نظریه‌های مختلفی مطرح شده است. تعدد نظریه‌ها حاکی از این است که تئوری جامعی برای مطالعات وجود ندارد. اما می‌توان بر حسست شرایط خاص اجتماعی از نظریه‌ها خاص و یا مجموعه‌ای از نظریه‌ها را در تحقیقات بکار برد و از اصول و مفروضات کلی آن‌ها استفاده نمود. برخی از نظریه‌هایی که در باب توسعه و زنان مطرح شده در زیر اشاره می‌شود:

- نظریه رفاه

این نظریه قدیمی‌ترین و هنوز هم متداول‌ترین چارچوب نظری در کشورهای در حال توسعه است و بر مبنای سه پیش فرض بنا شده است:

- زنان عوامل دریافت‌کننده، بدون شرکت فعالانه در فرایند توسعه و فقط گیرنده کمک‌ها به حساب می‌آیند.
- نقش مادرانه مهم‌ترین نقش اجتماعی اوست.

بدنیا آوردن بچه و بزرگ کردن او موثرترین نقش زنان در همه اشکال توسعه است (Mohammadi, 2003).

این نظریه بر خانواده متمرکز است و نقش زنان را به عنوان متولدکننده و عرضه‌رساننده کودک مد نظر دارد. روش اصلی در اجرای اصول این نظریه پرداخت کمک‌های نقدی، کالا و خدمات مجانی و ... به زنان تشخیص داده شده و زنان همچون معلولین، بیماران و سالمندان به عنوان گروه‌های آسیب‌پذیر شناسایی شده‌اند.

- نظریه برابری (عدالت)

تجربیات و پژوهش‌های دهه ۱۹۷۰ نشان داد که نتیجه کار زنان به خصوص زنان روستایی که از مولدین اصلی بخش کشاورزی هستند در آمارهای ملی به حساب نمی‌آید. از سوی دیگر نوآوری در فناوری‌ها تأثیر منفی بر کار زنان روستایی داشته و با جایجایی آن‌ها از فعالیت‌های تولیدی اساسی، باعث از دست رفتن موقعیت گذشته آن‌ها شده است. در نتیجه به نظر می‌رسد پیشرفت فناوری بجای ارتقاء موقعیت زنان روستایی به پایین آوردن مقام اجتماعی آن‌ها کمک نموده است. در حالی که تصور همگان بر این بود که گسترش فناوری‌های نوین و یا به عبارت دیگر مدرنیسم، برابری جنسیتی را بدنبال خواهد داشت. بدین ترتیب تمامی کمک‌ها و اقدامات صورت گرفته در قالب برنامه‌های توسعه بجای کاهش نابرابری‌ها باعث افزایش آن میان زنان و مردان گردید (Shadi, 2001).

– نظریه فقر زدایی

در مجموع مباحث "زنان و توسعه" می‌توان بحث "فقر زنان" و نظریه فقرزدایی را ردیابی کرد. این چارچوب نظری بجای تاکید بر تساوی میان زنان و مردان در همه ابعاد به نابرابری اقتصادی میان این دو می‌پردازد به اعتقاد تویس، میر و باروسا (۲۰۱۳) این نظریه به امید ایجاد کار و کارآفرینی برای جامعه به ویژه برای بخش‌های آسیب پذیر جامعه، فعالیت اقتصادی زنان، استقلال مالی، کاهش نابرابری اقتصادی و سپس حذف نابرابری در سایر زمینه‌ها تدوین شده که می‌تواند در کاهش فقر کمک نماید. بنابراین تامین نیازهای راهبردی جنسیتی در گرو استقلال اقتصادی زنان دیده شده و این مهمترین تفاوتی است که نظریه برابری با فقرزدایی دارد (Shadi Talab, 2001; Aliyaie & Dahgan, 2013). این تئوری منشأ فقر را در: ۱. نواقص فردی، ۲. سیستم‌های اعتقاد فرهنگی (خرده فرهنگ‌ها فقر را حمایت می‌کنند)، ۳. تحریفات سیاسی-اقتصادی، ۴. نابرابری‌های جغرافیایی، ۵. تراکم خاستگاه‌های محیطی (Bradshaw, 2007) و تخریب محیط زیست (Zhen & Wang, 2014) جستجو می‌کند.

– نظریه توانمند سازی

توانمندسازی فقط از دیدگاه روانشناختی فرد در مداخلات توسعه جامعه مورد توجه قرار می‌گیرد (Pigg, 2002) این چارچوب نظری بیشتر بر اساس شرایط کشورهای در حال توسعه و ناشی از تجربیات سازمان‌های دست‌اندر کارمسائل زنان طراحی شده است. محور اصلی این نظریه تغییر ساختار و شرایطی اجتماعی است که احساس برابری و توانمندی را در جامعه دخیل می‌دهد (Shin, Perdue & Pandelaere, 2020) است که نابرابری رابه زنان تحمیل می‌کند. با در نظر گرفتن اینکه نابرابری‌ها در هر نقطه از دنیا با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و ... متفاوت است، به اعتقاد هانتز و دیگران (۲۰۱۳) این نظریه بر پیش فرض‌های زیر استوار است:

– خود ادراکی: ارتقای توان زنان برای اتکا به خود موجب افزایش قدرت آن‌ها خواهد شد.

– مشارکت و انتخاب؛ قدرت نشانه برتری فرد بر فرد نیست، بلکه حق انتخاب در زندگی و تاثیر گذاری بر انتخاب هاست.

– شناخت منابع و فرصت‌ها؛ ارتقای موقعیت زنان بر موقعیت مردان هدف نیست، بلکه کنترل منابع مادی و غیر مادی می‌تواند به توزیع عادلانه تر و برابری کمک کند.

از نظر طرفداران این نظریه، برآورده ساختن نیازهای اساسی از حقوق اولیه تمام افراد است و هر فردی باید امکان آن را داشته باشد که از تمام توانایی‌ها و خلاقیت‌های خود استفاده کند. بنابراین زنان باید بیاموزند که با خودباوری و اعتماد به نفس در پذیرش و توزیع مسئولیت‌ها چه در خانواده و چه در جامعه شرکت کنند (Rubenstein & Lawler, 1990).

مفهوم امنیت

امنیت مصدر جعلی یا صناعی فارسی است و به معنی ایمن شدن و در امان بودن است (Moein, 2002: 345). همچنین به معنی ایمنی، آرامش و آسودگی (Amid, 1997) و مصونیت از تعرض و تصرف اجباری برخلاف رضایت است (Alizadeh, 2009). امنیت منوط به رهایی نسبی از تهدید و بهره‌گیری بهینه از فرصت‌هاست (Kalili, 2002: 428) و به دفاع یا حفاظت از خود، خانواده، دوستان و اموال گفته می‌شود (Clements, 2005: 75). رویکردهای متفاوتی به موضوع امنیت وجود دارد. یکی از آن‌ها، رویکرد اجتماعی است (Youngs, 2003). در این رویکرد امنیت و احساس امنیت در بستر زمینه‌های اجتماعی و فرهنگی تبیین و تعریف می‌شوند. در حوزه جامعه‌شناسی، احساس امنیت در یک نظام اجتماعی بر بستر عامل - ساختار تبیین شده است و از این حیث احساس امنیت به عنوان احساس ذهنی کنشگر مورد توجه قرار گرفته است (Bayat, 2009:10). امنیت اجتماعی به حرمت فرهنگی و آرامش و صلح درون جامعه که انسان در آن زندگی و رشد می‌کند، اطلاق می‌گردد (Bachiapi, 2005:14). زمینه اجتماعی - فرهنگی درسه بعد قابل طرح است: رفتاری، ساختاری و زمینه‌ای. در بعد رفتاری تمرکز برکنش متقابل میان افراد، گروه‌ها و سازمان‌ها در راستای حفظ و تولید نظم اجتماعی است. در بعد ساختاری، سازمان‌ها و نهادها، قوانین، ارزش‌ها و هنجارهای حاکم بر جامعه به عنوان ضرورت کارکردی برای تولید نظم و امنیت در نظر گرفته می‌شوند. بعد زمینه‌ای به شرایط محیطی، تاریخی، فرهنگی و تمدنی جامعه مرتبط است (Youngs, 2003). احساس امنیت پدیده‌ای روان‌شناختی - اجتماعی است و دارای ابعاد گوناگونی است. این احساس ناشی از تجربه‌های مستقیم و غیر مستقیم افراد از شرایط و اوضاع محیط پیرامون است که افراد مختلف به صورت‌های گوناگون آن را تجربه می‌کنند (Sharbatian, 2014). برای بیشتر مردم، امنیت یعنی اهتمام بر حمایت در برابر تهدید بیماری‌ها، گرسنگی، بیکاری، جنایت، مناقشات اجتماعی، فشارهای سیاسی و بلایای طبیعی است (Bachiapi, 2005).

روش پژوهش

این پژوهش روش توصیفی - تحلیلی است. جامعه آماری تحقیق را زنان بالای ۲۰ سال روستای باغ معروف تشکیل می‌دهد. این روستا در ۷ کیلومتری شهر تبریز واقع شده است (شکل ۱). جمعیت کل جمعیت زنان این روستا ۱۲۰۶۸ نفر است که ۴۳۹۹ نفر آن را زنان بالای ۲۰ سال تشکیل می‌دهد (Statistics Center of Iran, 2016) که از این جمعیت با استفاده از فرمول کوکران حجم نمونه‌ی ۳۵۳ نفر برای مطالعه تعیین گردید. روش نمونه‌گیری نیز تصادفی ساده بوده و ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه محقق ساخته می‌باشد. جمع‌آوری اطلاعات با دو روش کتابخانه‌ای و میدانی انجام گردیده است. بر اساس پیشینه نظری تحقیق متغیرهای تحقیق در ۶ مولفه و ۴۰ شاخص طبقه‌بندی گردید که در جدول شاخص‌های تحقیق بیان شده است.

جدول ۲. متغیرهای تحقیق

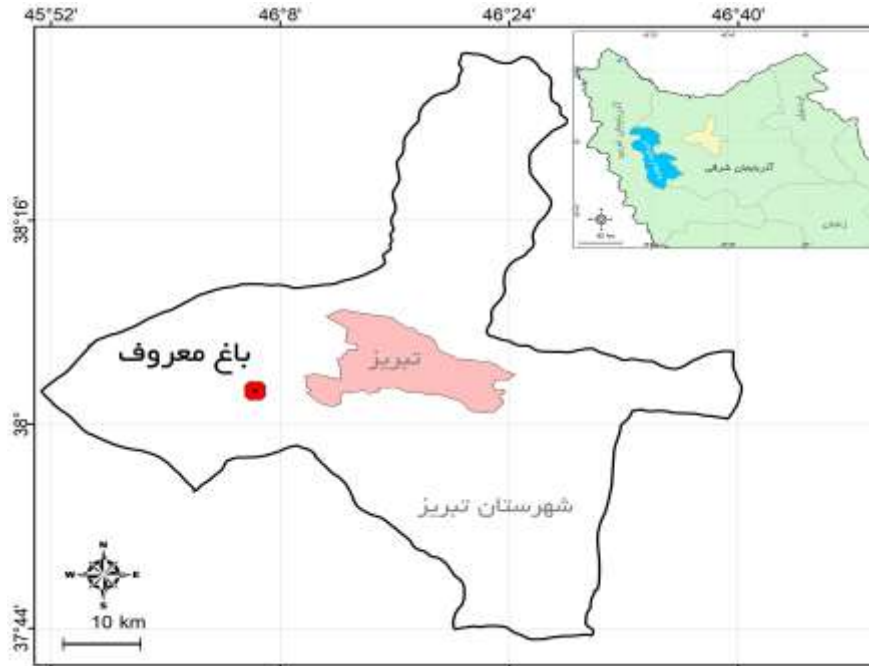
مولفه‌های امنیت	نقش زنان (شاخص‌ها)
احساس امنیت (۰/۲۰)	حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع، کاهش جرم و جنایت و فساد اخلاقی و ...، توسعه فرهنگ ایرانی، اسلامی، دفاع از حقوق زنان، مقابله با فرهنگ‌های تهاجمی و نادرست غربی، داشتن جامعه سالم، کاهش فقر در جامعه، حفظ مذاهب خاص توسط گروه‌های اجتماعی، حفظ فرهنگ‌های خاص در جامعه، کاهش اختلاف طبقاتی، داشتن روحیه و تلاش اقتصادی، توجه به حفظ ارزش‌های بنیادین گروه‌های اجتماعی، داشتن خانواده سالم در جامعه، افزایش بهره‌وری اقتصادی، بهبود وضعیت درآمد خانواده، حفظ همبستگی و اتحاد بین گروه‌های اجتماعی، کاهش خشونت و پرخاشگری اجتماعی، حمایت از خانواده، بهبود رفتارهای اجتماعی، افزایش صبر در سختی‌های اجتماعی، حفظ الگوهای سنتی زبان، قومیت و نژاد، افزایش حس کمک‌رسانی به هموعان، از لحاظ جانی
محیط امن (۰/۰۶)	زیست، کار و تحصیل، ورزش، تردد
عدالت اجتماعی (۰/۴۷)	برابری حقوق شهروندی، عدالت شغلی
آزادی (۰/۷۵)	افکار، آراء، سلاتق
آرامش روانی (۱/۰۳)	زندگی خصوصی، کسب و کار، پرورش فکر، وجود محیطی آرام برای فعالیت‌های اجتماعی، پیشرفت علم
معنویت (۰/۵۶)	تعلیم و تربیت مناسب فرزندان، حفظ وحدت و بنیان خانواده، توجه به مسائل دینی و شرعی

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات در این تحقیق از طریق مدل معادلات ساختاری و آزمون‌های دو استفاده شده است. مدلسازی معادلات ساختاری، روش آماری منسجمی است که به تحلیل روابط بین متغیرهای مشاهده شده و متغیرهای مکنون می‌پردازد، نرم افزار لیزرل که برای اولین بار جورساکاگ و سوربوم (۱۹۹۳) آن را مطرح کردند، به نوعی، شبیه رگرسیون چندگانه است که از این نوع مدلسازی به عنوان روشی قدرتمند برای ارزیابی تعامل بین متغیرها، روابط غیرخطی بین آن‌ها، روابط بین متغیرهای مستقل و لحاظ کردن خطاهای اندازه استفاده می‌شود (Mousavi et al, 2014: 63). کاربرد اصلی آن در موضوعات چند متغیره‌ای است که نمی‌توان آن‌ها را به شیوه دو متغیری با در نظر گرفتن هر بار یک متغیر مستقل با یک متغیر وابسته انجام داد. تجزیه و تحلیل چند متغیره به یک سری روش‌های تجزیه و تحلیل اطلاق می‌شود که ویژگی اصلی آن‌ها، تجزیه و تحلیل همزمان چند متغیر مستقل با چند متغیر وابسته است. تکنیک لیزرل آمیزه دو تحلیل است: الف) تحلیل عاملی تأییدی (مدل اندازه‌گیری)، ب) تحلیل مسیر - تعمیم تحلیل رگرسیون (مدل ساختاری) (Masoudi, 2012: 3).

آزمون‌های دو یک متغیر را در مقوله‌ها جدول بندی می‌کند و فرضیه‌های مبتنی بر اینکه فراوانی‌های مشاهده شده از فراوانی‌های مورد انتظارشان تفاوت نمی‌کنند را مورد آزمون قرار می‌دهد. به طوری که (Chi_square) آماره کی دو، (df) درجه آزادی و (Asymp.sig) سطح پوشش آماره آزمون را محاسبه می‌کند. و چنان چه سطح پوشش آماره آزمون از ۰/۰۵ درصد کمتر باشد، نشان می‌دهد که تفاوت فراوانی‌های مورد مشاهده با فراوانی‌های مورد انتظار یکسان می‌باشد که در این صورت به احتمال ۹۵ درصد فرضیه صفر رد می‌شود.

قلمرو جغرافیایی پژوهش

روستای باغ معروف ۲۴،۰۷۱ نفر جمعیت دارد. این روستا در ۷ کیلومتری شهر تبریز در بخش مرکزی واقع شده است. از کل جمعیت این روستا ۱۲۰۶۸ نفر را زنان و ۱۲۰۰۳ نفر را مردان تشکیل می‌دهند.

شکل ۱. موقعیت جغرافیایی روستای باغ معروف

یافته‌ها و بحث

امنیت اجتماعی روستای باغ معروف برای زنان چندان مطلوب نیست. وجود سگ‌های ولگرد در سطح روستا، مشکلات بهداشتی، ترکیب جمعیتی ناهمگون، فقدان مراکز امنیتی همانند پاسگاه، فقر و نابرابری زیاد در روستا، درگیری‌های خیابانی، ضعف تحصیلات زنان از مهمترین مسائل در این روستاست. همچنین افزایش تعداد معتادان و کاهش امنیت و انسجام اجتماعی، وجود فعالیت‌های قاچاق همانند تولید ارزهای دیجیتال، محیط کالبدی ناامن و نامناسب، ساخت وجود ۴۰۰ واحد مسکونی غیرمجاز و زندگی ۱۷ هزار نفر برای این روستا مصداق مخزن باروت می‌باشد و این باعث احساس ناامنی برای زنان ایجاد کرده است.

در جدول (۳) میزان تاثیر گذاری غیر مستقیم هر یک از در امنیت پایدار ارائه گردیده است: در بخش احساس امنیت؛ حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع روستایی باغ معروف مطلوب بوده و زنان با ضریب (۰/۱۲۸) احساس حرمت و عزت نفس را داشته‌اند و معتقد بودند که حفظ حرمت زن در جامعه می‌تواند در ایجاد آرامش در محیط روستا تاثیر گذار باشد، موجب پایداری امنیت در جامعه خواهد شد این نتیجه‌ای است که در مطالعات درویش پور و همکاران (۱۳۹۳) نیز به آن اشاره گردیده است. جایگاه زنان در جامعه چیزی فراتر از فرد است زنان نقش اصلی را در تربیت کودکان دارند که بخش بزرگی از آموزش حقوق شهروندی و احترام به حقوق دیگران را در جامعه شامل می‌شود آموزه‌های زیست اجتماعی را به فرزندان و کودکان انتقال می‌دهند که ریشه اصلی احساس امنیت جانی و مالی شهروندان است که موجب کاهش جرم و جنایت و فساد (۰/۱۲۲) در جامعه می‌شود حفاظت از زنان و تامین امنیت آنان امنیت جامعه خواهد بود زنان بالاترین کنترل کننده امنیت جامعه می‌باشند. رضاعلی (۱۳۸۹) در مطالعه خود به نقش امنیت اجتماعی در کاهش جرم جنایت اشاره کرده است. در نتیجه تحقیق نیز به آنچه که در این تحقیق اشاره شده صحت می‌گذارد و نقش کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان را در افزایش امنیت تایید می‌کند. از مقوله‌هایی که می‌تواند موجب پایداری امنیت اجتماعی می‌شود، توسعه فرهنگ ایرانی، اسلامی (۰/۱۱۶) است که در این تحقیق بیشترین تاثیر غیر مستقیم را در ایجاد احساس امنیت در جامعه روستایی دارد.

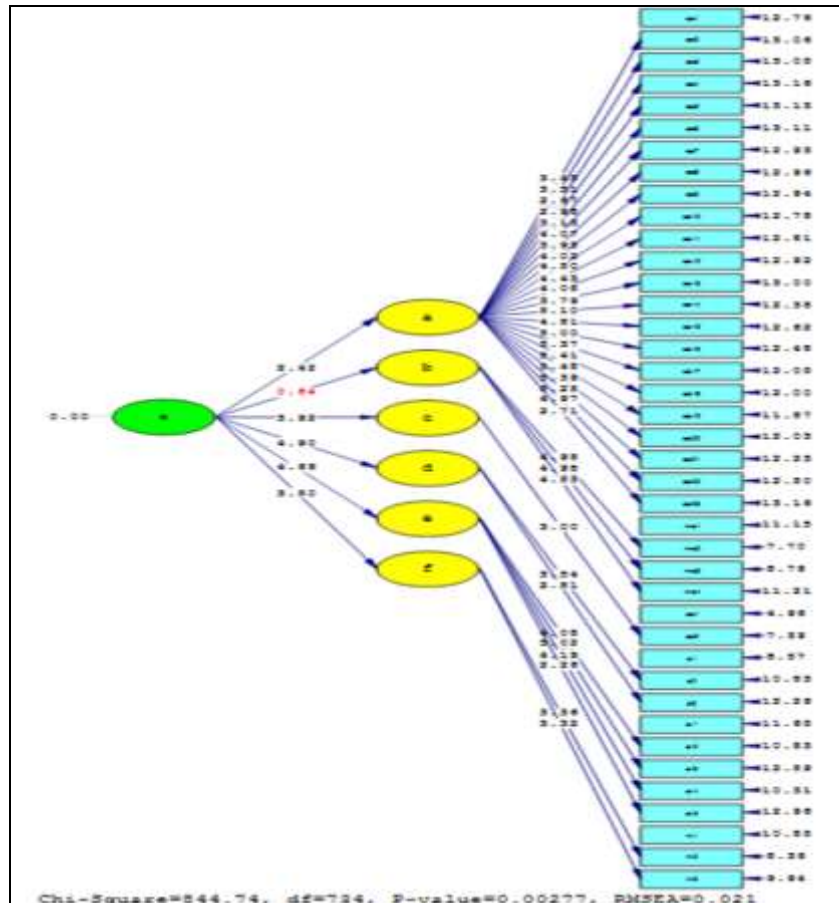
البته احساس امنیت بیشتر از محیط امن ناشی می‌شود که در آن نیز زنان می‌توانند نقش مهمی را ایفا نمایند. خطیبی در مطالعه (۱۳۹۴) نیز به این امر اشاره کرده و به این نتیجه رسیده که اگر زنان خود در خانواده احساس امنیت داشته باشند و آن را به نسل‌های آینده انتقال می‌دهند. و موجب ایجاد امنیت در جامعه می‌گردند بر اساس نتایج ما هم زنان در ایجاد محیط زندگی امن با ضریب غیر مستقیم (۰/۰۴۳)، محیط کار و تحصیل امن (۰/۰۴۱) و محیط ورزشی امن (۰/۰۳۳) در امنیت روستا تاثیر بسزایی دارند.

همچنین با انتقال مولفه‌های حقوق شهروندی به نسل‌های آینده در تامین امنیت تاثیر مستقیمی دارند. نتایج ما نیز بیانگر این است که با ایجاد روابط و عدالت اجتماعی زنان و برقراری حقوق شهروندی با ضریب غیر مستقیم (۰/۳۴)، از لحاظ عدالت شغلی با ضریب غیر مستقیم (۰/۲۹) ایجاد احساس آزادی (۰/۴۸) نقش مهمتری نسبت به سایر شاخص‌های این مولفه دارند و از طریق آن‌ها می‌توانند در محیط پایدار اجتماعی تاثیر داشته باشند. هیچ چیزی بالاتر از امنیت روانی و آسودگی خیالی نیست که در کنار مادران و زنان احساس می‌شود. زیرا با وجود زن همه چیز همیشه سر جای خودش بود. قابلیت‌های او در مدیریت روانی و عاطفی خانواده بسیار بالاتر از اعضای دیگر خانواده است علاوه بر خانواده زنان در تامین امنیت جامعه نقش بسیار مهمی را ایفا می‌نمایند که در این مطالعه نیز به آن اشاره می‌شود. منطقی (۱۳۸۷) اشاره دارد که زنان با حفظ جایگاه خود و رعایت موازین پوششی خود نقش بزرگی در تامین امنیت روانی جامعه دارد که در این مطالعه نیز به آن اشاره گردیده است. زنان می‌توانند با ایجاد زندگی خصوصی آرام (۰/۶۹)، ایجاد کسب و کار مناسب (۰/۶۰) و پرورش فکر خلاق در امنیت اثر گذار باشند. مقادیر اثر گذاری سایر شاخص‌ها در جدول (۳) آمده است.

جدول ۳. اثرات مستقیم و غیر مستقیم زنان در امنیت پایدار روستا

مؤلفه	نقش زنان (شاخص‌ها)	اثرات مستقیم	غیر مستقیم
احساس امنیت (۰/۲۰)	۱- حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع	۰/۶۴	۰/۱۲۸
	۲- کاهش جرم و جنایت و فساد اخلاقی و ...	۰/۶۱	۰/۱۲۲
	۳- توسعه فرهنگ ایرانی، اسلامی	۰/۵۸	۰/۱۱۶
	۴- دفاع از حقوق زنان	۰/۵۷	۰/۱۱۴
	۵- مقابله با فرهنگ‌های تهاجمی و نادرست غربی	۰/۵۵	۰/۱۱
	۶- داشتن جامعه سالم	۰/۵۴	۰/۱۰۸
	۷- کاهش فقر در جامعه	۰/۵۳	۰/۱۰۶
	۸- حفظ مذاهب خاص توسط گروه‌های اجتماعی	۰/۵۰	۰/۱
	۹- حفظ فرهنگ‌های خاص در جامعه	۰/۴۸	۰/۰۹۶
	۱۰- کاهش اختلاف طبقاتی	۰/۴۵	۰/۰۹
	۱۱- داشتن روحیه و تلاش اقتصادی	۰/۴۴	۰/۰۸۸
	۱۲- توجه به حفظ ارزش‌های بنیادین گروه‌های اجتماعی	۰/۳۸	۰/۰۷۶
	۱۳- داشتن خانواده سالم در جامعه	۰/۳۷	۰/۰۷۴
	۱۴- افزایش بهره‌وری اقتصادی	۰/۳۷	۰/۰۷۴
	۱۵- بهبود وضعیت درآمد خانواده	۰/۳۴	۰/۰۶۸
	۱۶- حفظ همبستگی و اتحاد بین گروه‌های اجتماعی	۰/۳۳	۰/۰۶۶
	۱۷- کاهش خشونت و پرخاشگری اجتماعی	۰/۳۲	۰/۰۶۴
	۱۸- حمایت از خانواده	۰/۳۱	۰/۰۶۲
	۱۹- بهبود رفتارهای اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۵۶
	۲۰- افزایش صبر در سختی‌های اجتماعی	۰/۲۸	۰/۰۵۶
	۲۱- حفظ الگوهای سنتی زبان، قومیت و نژاد	۰/۲۵	۰/۰۵
	۲۲- افزایش حس کمک‌رسانی به هموعان	۰/۲۲	۰/۰۴۴
	۲۳- از لحاظ جانی	۰/۲۲	۰/۰۴۴
محیط امن (۰/۰۶)	۱- از لحاظ زندگی	۰/۱۳	۰/۰۴۳
	۲- از لحاظ کار و تحصیل	۰/۶۹	۰/۰۴۱
	۳- از لحاظ ورزش	۰/۵۵	۰/۰۳۳
	۴- از لحاظ تردد	۰/۵۲	۰/۰۳۱
عدالت اجتماعی (۰/۴۷)	۱- برابری حقوق شهروندی در برخورداری و استفاده از امکانات اجتماعی	۰/۷۴	۰/۳۴
	۲- از لحاظ عدالت شغلی	۰/۶۲	۰/۲۹
آزادی (۰/۷۵)	۱- از لحاظ افکار	۰/۶۵	۰/۴۸
	۲- از لحاظ آراء	۰/۵۳	۰/۳۹
	۳- از لحاظ سلاطین	۰/۳۵	۰/۲۶
آرامش روانی (۱/۰۳)	۱- از لحاظ زندگی خصوصی	۰/۶۷	۰/۶۹
	۲- از لحاظ کسب و کار	۰/۵۹	۰/۶۰
	۳- از لحاظ پرورش فکر	۰/۵۱	۰/۵۲
	۴- از لحاظ وجود محیطی آرام برای فعالیت‌های اجتماعی	۰/۳۷	۰/۳۸
	۵- از لحاظ پیشرفت علم	۰/۲۴	۰/۲۴
معنویت (۰/۵۶)	۱- از لحاظ تعلیم و تربیت مناسب فرزندان	۰/۶۶	۰/۳۶
	۲- از لحاظ حفظ وحدت و بنیان خانواده	۰/۵۶	۰/۳۱
	۳- از لحاظ توجه به مسائل دینی و شرعی	۰/۵۱	۰/۲۸

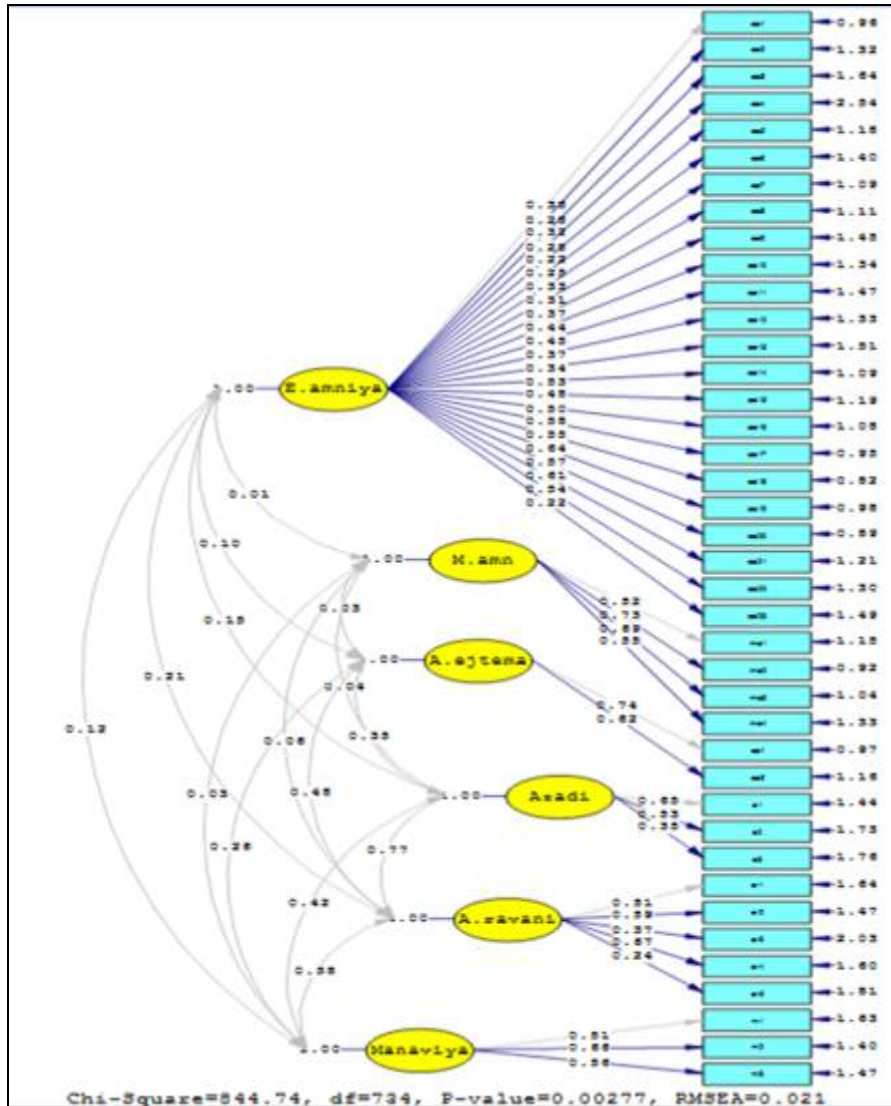
شکل (۲) همبستگی بین متغیر مستقل بیرونی (متغیر مستقل) با مولفه‌های متغیر مستقل درونی (متغیر وابسته) نشان می‌دهد. نتایج و یافته‌ها بیانگر همبستگی معنی داری بین متغیرهای مکنون درونی و برونی مربوط (اعم از بار عاملی و خطاهای آن) است، زیرا مقدار معنی داری (T-value) از ۱/۹۶ بزرگ‌تر است. مطابق این شکل، معنی داری اعداد در (T-value) به این صورت می‌باشد که از (۱/۹۶) بیشتر است و اگر مقدار عددی مطلق، در هر یک از اعداد جلو مربع‌ها در سمت راست کمتر از (۱/۹۶) بود رابطه به نشانه مشکل‌دار بودن به رنگ قرمز نشان داده می‌شد و حکایت از آن داشت که همبستگی مشاهده شده در حالت استاندارد نیست. لذا با توجه به مقادیر به دست آمده در تحقیق، تمام مقادیر (T-value) پذیرفته شده‌اند و نتایج نشان دهنده و تایید کننده معنی داری رابطه بین نقش زنان در ارتقاء انسجام و امنیت اجتماعی می‌باشد که نیک ورز (۱۳۹۷) در مطالعه خود نیز به آن اشاره نموده است. در این مطالعه همانند نتایج تحقیق ما، نتایج بدست آمده حاکی از رابطه مثبت و معنادار آماری بین احساس امنیت و ابعاد آن، با مقدار سلامت اجتماعی زنان است. با توجه به نتایج بدست آمده می‌توان گفت که برای ایجاد امنیت پایدار در جامعه روستایی باید در تمام ابعاد و مولفه‌های پایدار در نقش زنان باید برنامه‌ریزی کرد. بر اساس نتایج بین تمام مولفه‌های موثر نقش زنان در سلامت جامعه رابطه و همبستگی معنی دار وجود دارد و تنها با تقویت یک مولفه نمی‌توان از طریق زنان به امنیت دست یافت. این نتایج در مطالعات غلام نیامی (۱۳۹۶) نیز اشاره گردیده است. یافته‌های پژوهش ایشان نشان داد که زنان سرپرست خانوار در فضای خصوصی خانه و خانواده از احساس امنیت مالی، جانی، عاطفی و ارتباطی بالاتری برخوردار هستند. اما در فضای عمومی میزان احساس ابعاد امنیت اجتماعی در بین آنان کاهش چشمگیری می‌یابد.

شکل ۲. خروجی T-value مدل‌سازی معادلات ساختاری نقش زنان در امنیت پایدار اجتماعی

شکل ۳ (Y-Model) نتایج و یافته‌های حاصل از تحلیل در مدل ساختاری مربوط به ارتباط بین مولفه‌های متغیر پنهان درونی پژوهش را نشان می‌دهد که یک نوع همبستگی و ارتباط منطقی و معنا دار را بین مولفه‌ها ایجاد شده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که رابطه‌ای مستقیم بین افزایش ناامنی اجتماعی و کاهش مقدار سلامت اجتماعی زنان در جامعه وجود دارد. به

طوری که بر اساس نتایج این تحقیق بیشترین همبستگی بین عوامل آرامش روانی با آزادی (۰/۷۷) و بعد از آن بین آرامش روانی با معنویات (۰/۵۸)، و سپس عدالت اجتماعی با آرامش روانی (۰/۴۸) از مولفه‌های مهم سلامت اجتماعی هستند که می‌توانند از طریق زنان در جامعه نهادینه شود و علاوه بر آن زنان خود نیز اط آن تاثیر پذیر باشند که نشان از تاثیرگذاری این عوامل در جوامع زنان در ارتقاء انسجام و امنیت اجتماعی می‌باشند.

شکل ۳. خروجی Y-Model مدلسازی معادلات ساختار نقش زنان در امنیت پایدار اجتماعی

جهت سنجش میزان تاثیر گذاری نقش زنان در میزان مولفه‌های امنیت اجتماعی از آزمون کی دو استفاده گردید. نتیجه بدست آمده بین نقش زنان و امنیت اجتماعی نشان می‌دهد که اثر گذاری زنان معنی دار است. مقدار سطح پوشش آماره آزمون برای تمام مولفه‌های امنیت صفر و کمتر از ۰/۰۵ درصد می‌باشد. بنابراین در سوال‌های پرسشنامه، تایید تمام مفروضات نقش زنان در مولفه‌های امنیت و انسجام اجتماعی را نتیجه گیری می‌کند. در میان متغیرهای مورد بررسی در ارتباط با امنیت پایدار روستای باغ معروف، ایجاد احساس امنیت از طریق زنان در روستا با مقدار آماره کای اسکور ۹۶/۷۲ بیشترین و قوی ترین رابطه مستقیم را نسبت به سایر مولفه‌ها با امنیت روستا دارد. پس از این مولف، ایجاد محیط امن اجتماعی توسط زنان در جامعه روستایی باغ معروف با مقدار ۴۴/۹۱ با سطح معنی داری صفر دومین مولفه اثر گذار در امنیت روستاست. سایر نتایج مولفه‌ها در جدول (۴) آمده است. بنابراین بر اساس نتایج بدست آمده فرضیه صفر ما "عدم ارتباط معنی دار بین نقش زنان در مولفه‌های مختلف با امنیت پایدار" رد می‌شود و فرضیه "زنان نقش موثری در ایجاد و برقراری امنیت پایدار اجتماعی در روستای باغ معروف دارند" تایید می‌گردد.

جدول ۴. مقادیر اثر گذاری نقش زنان در مولفه‌های امنیت پایدار

مولفه‌ها	Chi-Square	df	Asymp. Sig.
احساس امنیت	۷۲/۹۶	۳۵۲	۰/۰۰۰
محیط امن اجتماعی	۴۴/۹۱	۳۵۲	۰/۰۰۰
عدالت اجتماعی	۳۰/۴۲	۳۵۲	۰/۰۰۰
آزادی عمل اجتماعی	۲۳/۱۱	۳۵۲	۰/۰۰۰
آرامش روانی اجتماعی	۳۷/۶۵	۳۵۲	۰/۰۰۰
انسجام اجتماعی	۴۲/۴۹	۳۵۲	۰/۰۰۰

جدول ۴. نتایج آزمون میانگین‌ها (LSD)

نواحی ۱	نواحی ۲	تفاوت میانگین	انحراف معیار	سطح معنی داری
تراکم بالا	تراکم متوسط	۰/۲۵۷	۰/۴۱	۰/۹۰
	تراکم پایین	۲/۷۰۱	۰/۴۰	۰/۰۰
تراکم متوسط	تراکم بالا	-۰/۲۵۷	۰/۴۱	۰/۹۰
	تراکم پایین	۲/۴۴۴	۰/۵۱	۰/۰۰
تراکم پایین	تراکم بالا	-۲/۷۰۱	۰/۴۰	۰/۰۰
	تراکم متوسط	-۲/۴۴۴	۰/۵۱	۰/۰۰

نتیجه گیری

یافته‌ها نشان می‌دهد که زنان در ایجاد امنیت پایدار نقش اساسی ایفا می‌کنند. نقش این بخش از جامعه در ابعاد مختلف بصورت پایدار است. در تحقیق حاضر مهمترین بخش‌هایی که زنان می‌توانند در آن‌ها در امنیت و انسجام اجتماعی تاثیر گذار بوده‌اند، در این حوزه در بخش احساس امنیت به ترتیب؛ حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۴)، کاهش جرم و جنایت و فساد اخلاقی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۱)، توسعه فرهنگ ایرانی، اسلامی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۵۸) بیشترین و بالاترین تاثیر را داشتند. این گروه اجتماعی در ایجاد محیط امن عملکرد بسیار موثری را داشته‌اند. نتایج نشان می‌دهد که در بخش محیط امن هم به ترتیب، از لحاظ زندگی با ضریب مستقیم و منفی (۰/۷۳)، از لحاظ کار و تحصیل با ضریب مستقیم و منفی (۰/۶۹)، از لحاظ ورزش با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۵۵) اثر گذارترین مولفه‌ها بودند. و در بخش عدالت اجتماعی هم به ترتیب، برابری حقوق شهروندی در برخورداری و استفاده از امکانات اجتماعی و توجه به استعدادها فردی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۷۴)، از لحاظ عدالت شغلی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۲) می‌باشد.

در بخش ایجاد و نهادینه سازی آزادی در جامعه نقش زنان در ایجاد فرهنگ آزادی دارای اهمیت بوده است. در این بخش از لحاظ افکار با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۵)، از لحاظ آراء با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۵۳)، از لحاظ سلاطین با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۳۵) دارای تاثیر مستقیم می‌باشند. و در بخش ایجاد آرامش روانی جامعه زنان عملکرد موثری داشته‌اند. این قشر از جامعه از لحاظ عملکردشان در زندگی خصوصی با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۶۷)، از لحاظ کسب و کار با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۵۹)، از لحاظ پرورش فکر با ضریب مستقیم و مثبت (۰/۵۱) آزادی و احساس آزادی را در جامعه گسترش می‌دهند.

نتایج به دست آمده علاوه بر نتایج محلی و توسعه امنیت در روستای باغ معروف در توسعه مفروضات اصلی نظریه رفاه اجتماعی (Mohammadi, 2003) دارای اهمیت است و در تکمیل آن نقش دارد. این نتایج نشان دهنده این فرض است که زنان بیشترین نقشی که می‌توانند در برقراری امنیت پایدار روستای باغ معروف داشته باشند به ترتیب الویت؛ اول؛ برقراری آرامش روانی از طریق زندگی خصوصی، از لحاظ کسب و کار، از لحاظ پرورش فکر، از لحاظ وجود محیطی آرام برای فعالیت‌های اجتماعی و از لحاظ پیشرفت علم نقش مهمی را می‌توانند در ایجاد امنیت پایدار روستای باغ معروف ایفا کنند؛ دوم: در زمینه آزادی عمل از لحاظ افکار، از لحاظ آراء و از لحاظ سلاطین در این امر کمک کنند. سوم: در بعد معنویت می‌توانند از طریق تعلیم و تربیت مناسب فرزندان، حفظ وحدت و بنیان خانواده و توجه به مسائل دینی و شرعی لازم خانواده را در برقراری محیطی سالم و امن به جامعه وارد کنند که زمینه ایجاد محیط سالم را فراهم می‌کند. چهارم در بعد عدالت اجتماعی: در برابری حقوق شهروندی در برخورداری و استفاده از

امکانات اجتماعی و توجه به استعدادهای فردی و عدالت شغلی زمینه لازم برای فعالیتهای مناسب در جامعه را کسب کنند که از این طریق هم زمینه مستقل بودن خود به عنوان یک قشر جامعه تحکیم ببخشند و هم کمک حال مناسبی به خانواده از لحاظ مالی و سطح رفاه تلقی شوند که چوچاچی‌زاده (۱۳۸۹) نیز به اشاره داشته‌اند. و پنجم: احساس امنیت می‌باشد که به ترتیب شامل؛ حفظ حرمت و جایگاه زن در اجتماع؛ که در این مقوله باید به توانایی‌ها و پتانسیل‌های زنان مورد توجه و استفاده قرار گیرد کاهش جرم و جنایت و فساد اخلاقی؛ زنان به دلیل این که در جامعه بیشتر با فرزندان و محیط اجتماعی سروکار دارند می‌توانند با ایجاد محیطی مناسب برای خود و اهل خانواده بهترین سبک راه و روش زندگی را تعلیم و سبک زندگی سالم را به خانواده تزریق نمایند که مانع ایجاد جرم و افزایش جنایت در سطح جامعه شوند. کاهش اختلاف طبقاتی؛ داشتن اختلافات طبقاتی زیاد در جامعه همواره یکی از بزرگترین معضلات جامعه در راستای امنیت پایدار اجتماعی می‌باشد که چوچاچی‌زاده و همکاران (۱۳۸۹) در تحقیق خود نیز به آن اشاره نموده‌اند، زیرا طبقه مرفه جامعه در رفاه بوده و طبقه پایین فاقد لوازم و شرایط رفاهی برای ادامه زندگی که این خود عامل مهمی در افزایش نا امنی در جامعه می‌باشد که در این بین زنان می‌توانند با تربیت مناسب فرزندان و تشویق آنان به تحصیل و حمایت دائم از فرزندان و نشان دادن راه‌های مناسب رسیدن به رفاه و ارتقاء به مراحل موفقیت زندگی جامعه را از ناامنی و کج دستی‌ها نجات و زمینه ایجاد محیط امن را در اجتماع فراهم کنند. نتایج بدست آمده در این بخش مفاهیم نظریه فقر زدایی و امنیت (Bradshaw, 2007) را تقویت و می‌کند و در مسیر توسعه معرفت شناختی این نظریه قرار دارد.

نتایج ما همانند نتایج تحقیق صدیق و همکاران (۱۳۹۵) نشان می‌دهد که داشتن روحیه و تلاش اقتصادی اثر مهمی در امنیت دارد؛ از آنجا که زنان نیمی از جامعه را تشکیل می‌دهند بنابراین می‌توانند در کنار مردان در رشد و توسعه اقتصادی جامعه نقش مهمی داشته باشند که این نه تنها باعث رونق اقتصادی جامعه بلکه باعث شکوفایی استعدادها و توانایی‌های زنان در عرصه جامعه می‌شود که خود به خود زمینه پایداری امنیت اجتماعی را در جامعه می‌شود. از عوامل مهم دیگری که زنان در بعد احساس امنیت در پایداری امنیت اجتماعی می‌توانند نقش مثبت داشته باشند می‌توان اشاره کرد که به؛ توجه به حفظ ارزش‌های بنیادین گروه‌های اجتماعی، داشتن خانواده سالم در جامعه، افزایش بهره‌وری اقتصادی، بهبود وضعیت درآمد خانواده، حفظ همبستگی و اتحاد بین گروه‌های اجتماعی، کاهش خشونت و پرخاشگری اجتماعی، حمایت از خانواده، بهبود رفتارهای اجتماعی، افزایش صبر در سختی‌های اجتماعی، حفظ الگوهای سنتی زبان، قومیت و نژاد، افزایش حس کمک رسانی به هم‌نوعان می‌باشد.

با توجه به نتایج به دست آمده از تحقیق حاضر و مبانی تئوری توانمند سازی (Pigg, 2002) مشخص شد که زنان به عنوان یکی از ارکان اصلی تشکیل دهنده هر جامعه می‌توانند در کنار مردان علاوه بر اینکه جامعه را در روند توسعه مطلوب سوق دهند، بلکه به عنوان یکی از عوامل اصلی برقراری پایداری امنیت در جامعه تلقی می‌شوند که چنین امری نیازمند اتخاذ برنامه‌های مناسب از سوی سیاست مداران کشور در راستای استفاده‌ی مطلوب از نیروی زنان در امر توسعه و بهبود پایداری امنیت در جامعه می‌باشد.

تقدیر و تشکر

این پژوهش مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی بوده و با حمایت مالی سازمانی انجام نشده است.

منابع

- باجایی، کانتی. (۱۳۸۴). *امنیت انسانی: مفهوم و سنجش*، تألیف و ترجمه صابر شیانی، تهران: سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، معاونت امور اداری، مالی و منابع انسانی، مرکز مدارک علمی، موزه و انتشارات.
- بیات، بهرام. (۱۳۸۸). *جامعه‌شناسی احساس امنیت*، تهران: انتشارات امیر کبیر.
- حافظ نیا، محمد رضا. (۱۳۸۵). *اصول و مفاهیم ژئوپلیتیک*، مشهد: نشر آستان قدس رضوی.
- بذرافشان، جواد و طولابی نژاد، مهرشاد. (۱۳۹۵). تحلیل اثرات و کارکردهای سرمایه اجتماعی در امنیت پایدار روستاهای مناطق مرزی بخش مرکزی شهرستان سراوان. *فصلنامه تحقیقات کاربردی علوم جغرافیایی*، ۱۶ (۴۱)، ۷۶-۵۵.
- چوچاچی‌زاده مقدم، محمد باقر (۱۳۸۹) بسترهای نامنی در مناطق مرزی استان آذربایجان غربی از منظر جغرافیای نظامی-امنیتی، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، ۳ (۳)، ۲۱۰-۱۸۶.

- خطیبی، اعظم. (۱۳۹۴). بررسی نگرش زنان نسبت به عوامل موثر بر تحکیم خانواده (پژوهشی در بین کارکنان زن دانشگاه‌های پیام نور استان همدان). *مطالعات زن و خانواده*، ۳ (۳)، ۹۲-۵۹.
- درویش‌پور، کریم؛ پورحسین، رحمان؛ درویش‌پور، رحیم و درویش‌پور، علی محمد. (۱۳۹۳). نقش زنان روستایی در توسعه، امنیت و پایداری مواد غذایی. *همایش ملی زن و توسعه پایدار روستایی*، دانشگاه فردوسی مشهد.
- رحیمی، لیلا و پیربابایی، محمد تقی. (۱۳۹۲). نقش سازماندهی فضایی و ادراکی خیابان در احساس امنیت عابرین (مطالعه موردی: شهر تبریز). *هویت شهر*، ۷ (۱۶)، ۸۰-۷۱.
- زارع شاه آبادی، اکبر و ترکان، رحمت اله. (۱۳۹۰). بررسی عوامل موثر بر احساس امنیت اجتماعی در بین شهروندان شهر یزد. *فصلنامه نظم و امنیت انتظامی*، ۴ (۲)، ۱۴۸-۱۲۵.
- زین العابدین، یوسف؛ نظری، رضوان و احمدی ارکمی، ابوطالب (۱۳۹۱). مولفه‌های تاثیر گذار بر امنیت شهروندی در شهر رشت. *فصلنامه انتظامی اجتماعی*، ۲، ۹۳-۷۵.
- شادی طلب، ژاله. (۱۳۸۰). بانک زنان روستایی حصارین: حاصل یک رهیافت مشارکتی، تهران، پژوهش زنان. *فصلنامه مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران*، ۱، ۱۴۳-۱۲۸.
- شاطریان، محسن؛ کیانی سلمی، صدیقه و شفیع، سمیرا. (۱۳۹۵). سنجش عوامل موثر بر احساس امنیت در مناطق روستایی (مطالعه موردی شهرستان نطنز). *برنامه‌ریزی فضایی*، ۶ (۳)، ۱۶-۱.
- شربتیان، محمد حسن. (۱۳۹۳). سنجش ابعاد اجتماعی و روانی احساس امنیت زنان کلان شهر مشهد و عوامل موثر بر آن. *زن و مطالعات خانواده*، ۶ (۳۳)، ۱۰۰-۷۹.
- شریعتی، سعید. (۱۳۸۴). *بررسی احساس امنیت عمومی در استان خراسان*. پژوهشکده اقبال، مشهد: جهاد دانشگاهی مشهد.
- صدیق سروستانی، رحمت اله. (۱۳۸۴). بررسی برخی از عوامل تهدید کننده امنیت اجتماعی. *مجموعه مقالات همایش امنیت اجتماعی*. تهران: نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران، معاونت ناجا.
- صدیق، مهدی؛ صدیق، محمد و اکبری، مهناز. (۱۳۹۵). بررسی عوامل موثر بر امنیت شهرهای مرزی در استان آذربایجان غربی. *نشریه علوم و فنون مرزی*، ۷ (۲)، ۲۲-۱.
- علیائی، محمد صادق و دهقان نیستانی، مهدی. (۲۰۱۳). بررسی توانمندیهای اقتصادی زنان قالیباف تکاب افشار و نقش آنان در توسعه روستایی (مطالعه موردی روستاهای شهرستان تکاب استان آذربایجان غربی). *مطالعات توسعه اجتماعی ایران*، ۵ (۱)، ۸۱-۶۷.
- عمید، حسن. (۱۳۷۶). *فرهنگ فارسی*، تهران: انتشارات امیرکبیر.
- غلام نیاری، آتنا. (۱۳۹۶). ارزیابی جامعه شناختی ابعاد چهارگانه امنیت اجتماعی در بین زنان سرپرست خانوار (مورد مطالعه: زنان سرپرست خانوار شهر تهران). *پژوهش نامه زنان، پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی*، ۸ (۳)، ۸۶-۶۹.
- قنبری، یوسف. (۱۳۹۷). تبیین مولفه‌های رضایت مندی روستاییان از کیفیت زندگی و حس تعلق مکانی (مطالعه موردی: روستای خسروآباد/شهرستان کوهدشت). *فصلنامه پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی*، ۳ (۲۳)، ۶۰-۴۹.
- کلمنتس، کوین. (۱۳۸۴). به سوی جامعه شناسی امنیت. ترجمه محمدعلی قاسمی. *مطالعات راهبردی*، ۸ (۲)، ۳۱۰-۲۸۱.
- گلی، علی. (۱۳۹۰). زنان و امنیت در فضاهای عمومی شهری (پارک آزادی شیراز). *فصلنامه جامعه شناسی تاریخی*، ۳، ۱۶۵-۱۴۳.
- محسنی، رضاعلی. (۱۳۸۹). تحلیل جامعه شناختی امنیت اجتماعی و نقش آن در کاهش جرم و آسیب‌های اجتماعی، *فصلنامه نظم و امنیت انتظامی*، ۴ (۲)، ۲۳-۱.
- محمدی، جواد؛ بگیان، محمدجواد و موسوی، سید سهراب. (۱۳۹۲). بررسی رابطه احساس امنیت اجتماعی با کیفیت زندگی زنان شهر کرمانشاه. *فصلنامه مطالعات امنیت اجتماعی*، ۳، ۱۵۷-۱۴۳.
- محمدی، مهدی. (۱۳۸۲). توانایی زنان در اقتصاد تولید عشایر. *فصلنامه پژوهش زنان، مرکز مطالعات و تحقیقات زنان دانشگاه تهران*، ۱، ۱۲۸-۱۰۹.
- مرکز آمار ایران (۱۳۹۵). نتایج تفصیلی سرشماری استان آذربایجان شرقی.
- معین، محمد. (۱۳۸۱). *فرهنگ فارسی معین*. تهران: انتشارات امیرکبیر.
- مسعودی، حمید. (۱۳۹۱). *آموزش لیزرل در چند دقیقه*. دانشگاه فردوسی مشهد.
- منطقی، مرتضی. (۱۳۸۷). بررسی تأثیر حجاب در حفظ بهداشت روانی جامعه. *دوفصلنامه علمی - تخصصی پژوهشنامه سبک زندگی*، ۱ (۲)، ۸۷-۱۱۵.
- موسوی، میر نجف؛ ملکی نظام آباد، رسول و باقری کشکولی، علی. (۱۳۹۳). مدلسازی معادلات ساختاری نقش مساجد در توسعه گردشگری مذهبی (مطالعه موردی: مسجد جامع عتیق شیراز). *نشریه مطالعات نواحی شهری*، ۱ (۱)، ۱۷۲-۱۵۱.

- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۲). درآمدی بر امنیت اجتماعی. فصلنامه مطالعات راهبردی، ۶ (۱)، ۵۵-۷۸.
- نوید نیا، منیژه (۱۳۸۵). تاملی در امنیت اجتماعی، با تأکید بر گونه‌های امنیت. فصلنامه مطالعات راهبردی، ۳۱، ۳۱-۷۳.
- Bradshaw, T. K. (2007). Theories of poverty and anti-poverty programs in community development. *Community Development*, 38(1), 7-25.
- Foster-Fishman, P. G., Salem, D. A., Chibnall, S., Legler, R., & Yapchai, C. (1998). Empirical support for the critical assumptions of empowerment theory. *American journal of community psychology*, 26(4), 507-536.
- Hunter, B. A., Jason, L. A., & Keys, C. B. (2013). Factors of empowerment for women in recovery from substance use. *American journal of community psychology*, 51(1-2), 91-102.
- Pigg, K. E. (2002). Three faces of empowerment: Expanding the theory of empowerment in community development. *Community Development*, 33(1), 107-123.
- Rubenstein, H., & Lawler, S. K. (1990). Toward the psychosocial empowerment of women. *Affilia*, 5(3), 27-38.
- Tobias, J. M., Mair, J., & Barbosa-Leiker, C. (2013). Toward a theory of transformative entrepreneuring: Poverty reduction and conflict resolution in Rwanda's entrepreneurial coffee sector. *Journal of Business Venturing*, 28(6), 728-742.
- Youngs, R. (2003). European approaches to security in the Mediterranean. *The Middle East Journal*, 414-431.
- Zhen, N., Fu, B., Lu, Y., & Wang, S. (2014). Poverty reduction, environmental protection and ecosystem services: A prospective theory for sustainable development. *Chinese geographical science*, 24(1), 83-92.
- Shin, H., Perdue, R. R., & Pandelaere, M. (2020). Managing customer reviews for value co-creation: An empowerment theory perspective. *Journal of Travel Research*, 59(5), 792-810.

How to cite this article:

Dehghan, S., Taqhilou, A.A., & Saeed Abadi, R. (2020). Analyzing the effectiveness of the role of women in various dimensions of sustainable security in rural society (Case study: The Bagh Marouf village of Tabriz). *Journal of Studies of Human Settlements Planning*, 17(1), 19-31.

ارجا به این مقاله:

دهقانی، سکینه؛ تقیلو، علی اکبر و سعید آبادی، رشید. (۱۴۰۱). تحلیل اثر بخشی نقش زنان در ابعاد مختلف امنیت پایدار در جامعه روستایی (مطالعه موردی: روستای باغ معروف تبریز). فصلنامه مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی، ۱۷ (۱)، ۱۹-۳۱.

فصلنامه علمی

مطالعات برنامه‌ریزی سکونتگاه‌های انسانی